

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6321200283
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6321200283.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Evy Dzúrikovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX B., X. F. X, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, zverené do náhradnej osobnej starostlivosti tety: V. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B., X. F. X, syn otca: I. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. Z. O., X. XX a matky: B. da Q. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. nad O., X. XX, t. č. bytom V., E., J. de F. XX, o podnete Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým maloletý bude odovzdaný do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n.o., so sídlom 958 01 Partizánske, R. Jašíka 158/8, o odvolaní tety maloletého dieťaťa V. E., nar. XX.XX.XXXX, B. XXX XX B., X. F. X proti uzneseniu Okresného súdu Brezno číslo konania 1P/10/2021-18 zo dňa 05.02.2021, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie Okresného súdu Brezno č. k. 1P/10/2021-18 zo dňa 05.02.2021 potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením Okresný súd Brezno (ďalej „súd prvej inštancie“, alebo „okresný súd“) výrokom I. vyslovil, že ex offio začína konanie o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým maloletý bude odovzdaný do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n. o., Partizánske. Výrokom II. uznesenia súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil tete V. E., nar. XX.XX.XXXX a otcovi I. B., nar. XX.XX.XXXX povinnosť odovzdať maloletého do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n. o., Partizánske a výrokom III. uznesenia okresný súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie konštatoval, že dňa 03.02.2021 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno (ďalej len „kolízny opatrovník“) doručil súdu podnet na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým maloletý Nikolas bude odovzdaný do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n.o., Partizánske z dôvodu, že boli zistené závažné nedostatky v doterajšom výchovnom prostredí maloletého, ktorý sa v domácnosti náhradnej matky - svojej tety necíti v bezpečí, vyjadril sa, že radšej utečie alebo si ublíži, ak bude aj naďalej musieť ostať v starostlivosti p. E.. Chce ísť radšej do „detského doma“. V starostlivosti náhradnej matky o maloletého bolo taktiež zistené ohrozenie priaznivého vývoja maloletého. P. E. nedokáže vytvoriť bezpečné prostredie pre zdravý vývin Z. a nedokáže ho ochrániť. Maloletý sa bojí náhradnej matky aj starej matky. Vzhľadom na skutočnosti podrobne uvedené v podnete, považuje kolízny opatrovník ďalšie zotrvanie maloletého Z. v náhradnom prostredí ako vysoko rizikové. Je ohrozený jeho záujem v oblasti bezpečia, ale aj citový, morálny a sociálny vývin. Náhradná starostlivosť prestala plniť svoj účel, širšia rodina nie je známa a starostlivosť biologických rodičov o dieťa je nereálna.

1.2. Súd prvej inštancie podnet orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately právne posúdil podľa § 360 ods. 1, § 367 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP"), podľa ustanovení § 324 ods. 1, 2 a 3, § 325 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP"), v nadväznosti na čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 3 ods. 1, čl. 5, čl. 9 ods. 1 a 3, čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa (vyhlásený pod č. 104/1991 Zb.).

1.3. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že maloletý pochádza z manželstva rodičov, ktoré bolo Okresným súdom Brezno v konaní sp. zn. 8P/256/2011 rozsudkom zo dňa 20.09.2012 právoplatne 26.10.2012 rozvedené, na čas po rozvode maloletý spolu s bratom I. boli ponechaní v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky V. B., nar. XX.XX.XXXX, do ktorej jej boli zverení rozsudkom Okresného súdu Brezno č.k. 8P/445/2009-42 zo dňa 29.04.2010. Vzhľadom k tomu, že náhradná osobná starostlivosť starej matky nespĺnila svoj účel, okresný súd uznesením č.k. 1P/3/2017-13 zo dňa 02.02.2017, právoplatným 31.03.2017, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým obidvoch maloletých odovzdal do starostlivosti Detského domova Centra pre deti a rodiny Jesenské. Uvedené neodkladné opatrenie bolo zrušené uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 1P/81/2016-169 zo dňa 31.07.2017, právoplatným 06.09.2017, pričom zároveň súd obidvoch maloletých zveril do náhradnej osobnej starostlivosti tety V. E.. Dňa 02.12.2020 bol maloletý I. uznesením Okresného súdu Brezno č.k. 8P/166/2020-16 na základe neodkladného opatrenia odovzdaný do CDR Orchidea n. o. Partizánske, kde bol prijatý dňa 08.12.2020. Maloletý Z. naďalej zostal v náhradnej osobnej starostlivosti p. E., ktorá prejavila záujem naďalej maloletému zabezpečovať osobnú starostlivosť, nakoľko jeho výchovu zvládala a nemala s ním výchovné problémy.

1.4. Ohľadom dôvodnosti potreby okamžite upraviť súčasné pomery maloletého Z. súd prvej inštancie zo zistených skutočností kolízneho opatrovníka, počas vykonaného sociálneho zisťovania, považoval za osvedčené, že náhradné rodinné prostredie nie je v súčasnosti pre maloletého bezpečné pre jeho zdravý fyzický, psychický aj sociálny vývin. Náhradná matka p. E. dokáže zabezpečiť materiálne potreby pre maloletého Z., avšak v oblasti vývinových potrieb bolo zistené ohrozenie. Maloletý Z. sa nezúčastňoval na online vyučovaní. Hoci maloletý prejavuje záujem o školu, nie je schopný si robiť domáce úlohy, nakoľko je vo večerných hodinách unavený po tom, čo musí v domácnosti pomáhať s domácimi prácami. Aj v čase sociálneho zisťovania maloletý tepoval ručne sedačku. Ďalej došlo k zhoršeniu správania zo strany tety a starej matky voči maloletému. Uvedené skutočnosti potvrdili zhodne susedia, pri hádkach počujú, ako p. E. a stará matka maloletému vulgárne nadávajú. Náhradné rodinné prostredie nedokáže v súčasnosti naplniť ani emocionálne potreby maloletého Z.. Náhradná matka, ako aj stará matka, sa voči maloletému správajú nevhodne, neprimerane, opakovane mu vulgárne nadávajú, neprejavujú mu žiadne prejavy porozumenia, lásky, dokonca dochádza k neprimeraným fyzickým trestom. Vzťahy v rodine sú značne komplikované. Náhradná matka s inštitúciami nespôlupracuje, hoci jej bola poskytnutá viackrát pomoc. Navonok náhradná rodina funguje, avšak k maloletému Z. sa správajú odmietavo a využívajú ho, hoci pomáhajúcim inštitúciám deklarujú niečo iné. Maloletý Z. sa v rodine náhradnej matky necíti bezpečne. Bojí sa náhradnej matky aj starej matky. Vzniknutú situáciu chce riešiť útekem z domácnosti alebo ublížením si. Z uvedeného vyplýva, že záujem maloletého Z. vyžaduje rýchle a pružné riešenie situácie, v ktorej sa nachádza počas náhradnej osobnej starostlivosti u svojej tety V. E.. Súd mal za preukázané, že v súčasnosti je vážne ohrozený zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin maloletého. Súd prvej inštancie tak považoval za nutné ex officio začať konanie o nariadenie neodkladného opatrenia a zároveň nariadil neodkladné opatrenie, ktorým tete maloletého V. E., ktorej je maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti a otcovi maloletého, ktorý je jeho zákonným zástupcom žijúcim na Slovensku, uložil povinnosť odovzdať ho do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n.o., Partizánske. Odovzdať maloletého do Centra pre deti a rodiny je povinná v prvom rade teta maloletého V. E., do ktorej náhradnej osobnej starostlivosti bol maloletý zverený. Ak táto teta povinnosť odovzdať maloletého nespĺní, je povinný bez meškania tak urobiť jeho otec, ako zákonný zástupca. Súd prvej inštancie rozhodol o dočasnom odovzdaní maloletého do starostlivosti zariadenia Centra pre deti a rodiny Orchidea, n. o., Partizánske, nakoľko fungovanie v rámci biologickej rodiny je vysoko rizikové. Otec maloletého bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody. Hoci sa v súčasnosti snaží viesť usporiadaný život a pracuje, naďalej však požíva v nadmernom množstve alkoholické nápoje a pod ich vplyvom sa správa agresívne. Maloletý sa s otcom t. č. nechce stretávať. Matka maloletého sa dlhodobo zdržiava mimo územia Slovenskej republiky. Stará matka maloletého žije v spoločnej domácnosti s náhradnou matkou a správa sa nevhodne a neprimerane voči maloletému. Širšia rodina nebola zistená. Sám maloletý sa vyjadril, že by chcel ísť radšej do „detského domova“.

1.5. V závere odôvodnenia uznesenia súd prvej inštancie poznamenal, že pokiaľ ide o vyjadrenie náhradnej matky, ktoré bolo súdu doručené dňa 04.02.2021, táto sa snaží celú vzniknutú situáciu v jej rodine poprieť až bagatelizovať. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že starostlivosť o maloletého, aj keď sa vykonáva v náhradnej rodine, neznamená uspokojovanie len jeho materiálnych potrieb, ale aj emocionálnych potrieb. Len v prostredí, v ktorom maloletý zažíva porozumenie a lásku, bez neprimeraných fyzických trestov, dokáže prežívať pocit bezpečia. Vzhľadom na zistené skutočnosti a na vyjadrenia maloletého považoval okresný súd za osvedčené, že maloletý nemá v súčasnosti v náhradnej rodine vytvorené bezpečné podmienky pre jeho zdravý psychický a fyzický vývoj.

1.6. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súčasne súd konštatoval, že podľa § 367 ods. 3 CMP uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné jeho vyhlásením, ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné len čo bolo vyhotovené.

2. Voči uzneseniu súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie V. E., teta maloletého dieťaťa, ktorá tvrdila, že skutočnosti, ktoré uviedol jej synovec - maloletý Z. a ktoré opísal „sociálke“, sú neospravedliteľné klamstvá. Nevie si vysvetliť, spolu so starou matkou maloletého, ako mohol takto klamať a opísať ich, stará matka sa v maloletom „videla“, veľmi si ho obľúbila a veľmi ju svojou výpoveďou zranil. Odvolateľka uviedla, že matka maloletého žije vo Švajčiarsku, nijako sa deťom nevenuje, nezaujíma sa o ne, nekupuje im darčeky ani na sviatky alebo na narodeniny, uviedla, „ona by len deti dávala do ústavu“. Do ústavu umiestnila matka už 5 svojich detí. Podľa tvrdenia odvolateľky maloletého Z. nahovorila na tieto klamstvá jeho matka, spojila sa s ním a maloletý sa jej dal nahovoriť. Je to ľahko ovplyvniteľný chlapec. Pokiaľ maloletý uviedol, že musel vykonávať domáce práce, odvolateľka poprela jeho tvrdenia, išlo len o bežné domáce práce a výpomoc v domácnosti pokiaľ ona nebola doma a stará matka už nevládala. Vo svojom odvolaní teta maloletého uviedla, že pracuje ako kuchárka aj 14 hodín denne, preto maloletý pomáhal starej matke, ktorá je veľmi poriadkumilovná a viedla aj deti k poriadku, aby sa nestratili v živote. Pokiaľ teta na maloletého Z. aj nakričala, tak právom. Nie je pravdou ani tvrdenie maloletého, že je hlučná, ako to opísal. Pokiaľ aj susedia počuli, že kričí, nevedeli však prečo. Odvolateľka uviedla, že maloletý Z. strašne klame a vymýšľa si, čo vyplýva aj z vyjadrenia zástupkyne základnej školy, ktorú navštevuje maloletý a ktorá tete maloletého povedala, že maloletý klame do očí arogantne a vymýšľa si kadečo len vo svoj prospech. Neraz jej zástupkyňa školy volala na telefón, čo maloletý robí, ako robí v škole zle. Bije sa počas vyučovania a je arogantný. Ona sa ho len zastáva. Taktiež nie je pravda, pokiaľ sa Z. vyhovára na nich, že si nerobí úlohy. Maloletý sa sám učí a teta spolu so starou matkou ho skúšajú. Maloletý si však úlohy nezanesie do školy a potom jej volala zástupkyňa školy alebo triedna učiteľka maloletého, že si neplní úlohy. Z. ako žiak bol veľmi zlý, nadával, bil sa, pričom teta ho upozorňovala na to, ako sa má správať v škole, avšak nebolo to nič platné pre neho. Odvolateľka uviedla, že aj sociálni pracovníci k nim chodili a videli, že deti sú v poriadku, nikdy pred nimi nepovedala na maloletého Z., že je doma planý, ani v škole, lebo mu nechcela robiť problémy, pretože nikdy nechcela, aby deti ostali v ústave. Maloletý Z. je u nich od malička a dávali mu lásku a starostlivosť. Vždy bol v čistote a najedený. Deti mali u nich všetko, len láska matky im chýbala, avšak matka ich nemala rada. Odvolateľka uviedla, že s deťmi chodili aj po výletoch, maloletého Z. brával jej syn do Bojníc na výlety a deťom sa venovali.

2.1. V následnom texte odvolania sa teta maloletého vyjadrovala k osobe matky, ktorá od ich odlúčenia deti videla podľa jej tvrdenia 4 krát, darčeky im nenesí, ani ich nezahŕňa materinskou láskou. Tvrdí, že maloletý Z. sa dal nahovoriť svojej matke a vypovedal všetko to, čo uviedol, avšak do ústavu nechce ísť a tvrdí, že on nič nepovedal. Maloletý Z. svojej tete ušiel, keď videl, že prišiel papier zo súdu a že má nastúpiť v piatok do ústavu. Ušiel za svojím otcom do Nitry, čo jeho teta nahlásila na políciu a polícia ho následne našla. Maloletý utiekol k svojmu otcovi, pretože si myslel, že sa zabudne na to, že má ísť do ústavu, nastúpiť tam nechcel a chcel ostať vo výchove svojej tety. Napriek výpovedi a všetkému, čo Z. opísal, odvolateľka naďalej chce, aby maloletý bol zverený do jej starostlivosti. Tvrdí, že oľutoval čo povedal, on si myslel, že to bude len dočasne a z dôvodu, že chcel byť so svojím bratom. Myslel si, že sa potom vráti nazad domov, ako jej to povedal a preto to aj spravil. Odvolateľka uviedla, že jej je veľmi ľúto, ako to dopadlo. V ďalšom texte odvolania teta maloletého uviedla, že bránila ho, často nepovedala, aké má s ním problémy, aj keď išiel von hrať sa, čo všetko zlé navyvádzal, bránila ho, aby nevedela „sociálka“ aké starosti má s ním, no Z. to len zneužil a naklamal veci, ktoré nie sú pravdivé. Odvolateľka uviedla, že nechce stratiť kontakt s deťmi. Maloletý Z. sa pre svoje klamstvá sám dal do ústavu, len aby

videl brata. Teta maloletého uviedla, že jej, aj starej matke, je ľúto, že sa tak Z. zachoval a navymýšľal si také veci, len aby sa dostal do ústavu a jeho matka mu v tom pomohla. Uviedla mu, že mu tam bude dobre. Nechápe, ako to môže matka povedať synovi, pritom dobre vedela, že u nich má jej syn všetko a že mu nič nechýba. V závere odvolania teta maloletého uviedla, že nevie čo ešte k tomuto dať, ale ľutuje deti. Nech sa vyjadrí aj maloletý Z., čo je pre neho najlepšie. Susedia sú voči nemu zaujatí a vadí im každý hlasnejší hlas aj cez deň a neraz na nich aj zaútočili.

3. K odvolaniu sa nevyjadril žiaden z účastníkov konania.

4. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 65 a § 66 CMP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 329 ods. 1 CSP uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správne.

5. Podľa ustanovenia § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

6. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

7. Podľa § 367 ods. 2 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

8. Podľa ustanovenia § 365 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

9. Podľa čl. 4 CMP, súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Ak je účastníkom konania osoba so zdravotným postihnutím, zabezpečí súd účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými účastníkmi konania.

10. Vychádzajúc z čl. 5 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej Zákon o rodine), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečia a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vláh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

11. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

12. Procesná úprava v ustanovení § 38 ods. 1 CMP upravuje participačné právo maloletého vyjadriť sa k záležitostiam, týkajúcich sa jeho pomerov, v zmysle ktorého ak je účastníkom konania maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

13. Zhodne aj ustanovenie § 43 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine upravuje, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté.

Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

14. Odvolací súd ako prvoradú a zásadnú právnu skutočnosť konštatuje, že aktuálne sa ohľadom maloletého Nikolasa vedie konanie na Okresnom súde Brezno vo veci samej o nariadenie výchovného opatrenia - umiestnenie maloletého dieťaťa v Centra pre deti a rodiny Orchidea, n. o., so sídlom R. Jašíka 158/8, 958 01 Partizánske.

15. V konaniach, upravujúcich pomery maloletému dieťaťu, súdu vyplýva zo zákona, no i z početných medzinárodných dokumentov, ktorými je Slovenská republika viazaná, povinnosť dôsledne rešpektovať, chrániť a v prvom rade prihliadať na záujmy maloletého dieťaťa. Odvolací súd v záujme toho, aby nekonštatoval totožné skutočnosti, ktoré už podrobne uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho uznesenia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi a posúdením naliehavosti a potreby dočasnej úpravy pomerov maloletého Z. tak, ako sú konštatované a vyhodnotené súdom prvej inštancie v odvolaní napadnutom uznesení. Okolnosti uvádzané rozsiahlo v podnete kolízneho opatrovníka na nariadenie neodkladného opatrenia (č. I. 2 - 7 spisu) sú natoľko závažné a relevantné, že odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že za aktuálneho stavu je nevyhnuté aj predbežne zastabilizovať pomery maloletého Z., nakoľko jednak z podnetu samotného maloletého, v dôsledku jeho vyjadreného názoru, že sa v súčasnosti už necíti v bezpečí v domácnosti náhradnej matky a taktiež aj z výsledkov sociálneho šetrenia kolízneho opatrovníka v domácnosti náhradnej matky, vyplynuli pre súd značne kritické a rizikové faktory z hľadiska nutnosti sledovať a hájiť záujem maloletého dieťaťa a jeho právo na pokojné, plnohodnotné, stabilné, životné a výchovné prostredie. Je predovšetkým v záujme zabezpečenia úplného a všestranného rozvoja maloletého dieťaťa tak po fyzickej, citovej, rozumovej a emocionálnej stránke a vytvorenia čo najpriaznivejších podmienok pre jeho zdravý vývoj, aby nebolo vystavované napätým situáciám, stresom, strachom a nebolo nútené čeliť emocionálnym atakom, ktoré ešte vzhľadom na svoj vek a psychickú a emocionálnu vyzretosť nedokáže samostatne spracúvať a zvládnuť.

16. Všetky skutočnosti v danej veci nasvedčujú potrebe a nutnosti okamžite upraviť pomery maloletého Z., pretože je z obsahu spisu zrejmé, že súčasné vzťahy medzi náhradnou matkou a dieťaťom sú vážne narušené a maloletý už pobyt v domácnosti náhradnej matky podľa jeho slov „nezvláda“, cíti sa nešťastný, ohrozený, nechce už u nej bývať, podľa jeho vyjadrenia sa k nemu náhradná matka, ako aj stará matka správajú vulgárne, agresívne, nadávajú mu, využívajú ho na neúmerné domáce práce, dokonca ho aj fyzicky napádajú a trestajú, fyzicky aj psychicky mu ubližujú. Pre odvolací súd je smerodajný aj názor vyjadrený maloletým osamote za prítomnosti sociálnych pracovníkov, pred ktorými zopakoval skutočnosti, ktoré telefonicky uviedla jeho matka dňa 29.01.2021 príslušnému sociálnemu úradu a ktoré mali vplynúť z vyjadrenia maloletého matke.

17. Z podnetu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyplýva : „Bol vykonaný rozhovor s maloletým Z. osamote. Maloletý v čase sociálneho zisťovania ručne tepoval sedačku. Koža na prstoch maloletého bola poškrábaná a jemne zakrvavená. Bola vykonaná telesná prehliadka maloletého. Maloletý na pohľad nejavil známky telesného týrania. Maloletý Z. počas rozhovoru uviedol, že v domácnosti tety je nútený upratovať každý deň všetky izby. P. E. alebo stará matka ho zobudia každý deň ráno o 8 hodine a potom celý deň upratuje, umýva riad alebo žehlí. Po celom dni upratovania je veľmi unavený a stáva sa mu, že si už nevládze napísať domáce úlohy. Pravidelne musí robiť nákupy, dostane zoznam potravín a vecí, ktoré musí nakúpiť ak sa stane, že niečo zabudne p. E. alebo stará matka mu vulgárne vynadajú alebo ho udrú po hlave alebo inej časti tela. Uviedol, že teta ho predvečer udrela dreveným lopárom po chrbte v oblasti lopatky. Na uvedenej časti tela maloletý nemal viditeľné zranenie, ale uviedol, že ho to stále bolí. Uviedol, že takú skutočnosť, že stará matka mu minulý rok v septembri silno udrela ruku až tak, že musel byť ošetrovaný na pohotovosti v NsP Brezno. Pri ošetrovaní ho sprevádzal syn p. E., ktorý ho donútil uviesť, že zranenie si spôsobil pri páde z bicykla. Podľa vyjadrenia Z. sa stalo, že do Z. hodili aj nôž. Maloletý uviedol, že toto neprimerané správanie sa v domácnosti vyskytovalo už v dobe keď boli spolu s bratom I. zverení do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Po ich návrate z DD Jesenské do domácnosti p. E., po zverení do jej náhradnej osobnej starostlivosti sa situácia v rodine nezmenila a stará matka aj p. E. vulgárne nadávali a fyzicky napádali jeho aj jeho brata I.. Z. sa vyjadril, že k maloletému I. sa správali ešte horšie. Myslí si, že aj preto maloletý I. opakovane utekal z domácnosti p. E.. Maloletý sa vyjadril, že sa nemá komu zdôveriť, ani svojmu biologickému

otcovi. Maloletý sa otca bojí, myslí si, že keby sa dozvedel o čom sa s pracovníčkami úradu rozprával, tak by ho otec „dobil“ a určite mu nepomohol.“

18. Aj pri zohľadnení predpokladanej miery objektívnosti vnímania súčasnej situácie zo strany maloletého Z. s ohľadom na jeho vek a predpokladanú psychickú vyspelosť a rozumovú vyzretosť adekvátnu dieťaťu tohto veku, je však nutné zohľadniť - a nie je možné prehliadať - že vzťah maloletého k náhradnej matke a jeho starej matke je v tejto dobe značne narušený, komplikovaný, odmietavý, poznačený nedôverou a určitou rezervovanosťou k nim. Pre odvolací súd sú kritické vyjadrenia maloletého obsiahnuté v podnete kolízneho opatrenia, konkrétne: „Maloletý sa v domácnosti náhradnej matky necíti v bezpečí, vyjadril sa, že radšej utečie alebo si ublíži, ak bude aj naďalej musieť zostať v starostlivosti p. E.. Chce ísť radšej do „detského doma“. S bratom I. je v pravidelnom telefonickom kontakte a maloletý je tam spokojnejší než v domácnosti p. E.. F. počas celého rozhovoru plakal.“ Tieto vyjadrenia a prejavy maloletého sú natoľko zásadné, že je nevyhnutné, aby súdy obozretne a s maximálnym dôrazom a aj plnou váhou venovali pozornosť závažnosti takýchto vyjadrení maloletého dieťaťa. Uvedené vyjadrenia dávajú potom súdom nielen právo, no priam povinnosť zasiahnuť a možno aj preventívne, no pri potrebe sledovania záujmov dieťaťa, zjavne dôvodne, aspoň dočasne maloletého umiestniť mimo domácnosť a doterajšie výchovné prostredie náhradnej rodiny, v ktorom sa maloletý cíti ohrozený a nešťastný. Je zjavné, že súčasný postoj dieťaťa k náhradnej matke a aj k starej matke, s ktorými býva v spoločnej domácnosti, je poznačený nedôverou a pocitmi ohrozenia a nepochopenia. Časté hádky a vulgárne nadávania z domácnosti potvrdili aj susedia.

19. Ani v odvolaní náhradná matka - teta maloletého, neuviedla žiadnu tak zásadnú okolnosť, ktorá by vyvolala potrebu zmeniť nariadené neodkladné opatrenie, skôr naopak. V súvislosti s odvolacími dôvodmi náhradnej matky - tety maloletého dieťaťa odvolací súd poznamenáva, že aj z obsahu odvolania vyplýva, že samotná teta, ako náhradná matka maloletého Z., sama v odvolaní do určitej miery (zjavne zľahčujúcej, v snahe kryť určité zásadné okolnosti nezvládania maloletého) pripustila, že ho sama mnohokrát „kryla“ pred zástupcami školy aj pred sociálnymi pracovníkmi, sama uviedla, že radšej niektoré skutočnosti zamlčovala, zatajovala, bagatelizovala, „nechcela mu robiť problémy“. V odvolaní výslovne uviedla: „Z. som bránila, nepovedala som, aké problémy mám s ním, keď aj išiel von hrať sa, čo všetko naviedol zlého, bránila som ho, aby nevedela „sociálka“ aké starosti mám s ním, no Z. to len zneužil a naklamal veci, ktoré nie sú pravdivé.“ Z uvedeného vyplýva pre odvolací súd zásadný záver, že aj samotná náhradná matka v súčasnosti vníma (hoci je otázke, do akej miery aj pripúšťa závažnosť), že má výchovné problémy s maloletým, nezvláda ho a snahou o zastieranie skutočných problémov s výchovou a zvládaním maloletého kompetentným orgánom problémy prehliada a úmyselne ich „kryje“. Tento jej kontraproduktívny postoj je už len dôvodom navyše spochybňujúcim jej spôsobilosť riadne, plnohodnotne a všestranne zvládať výchovu dospelujúceho chlapca.

20. Rovnako (okrem už vyššie uvedených dôvodov) odvolací súd vníma ako značne rizikový postoj náhradnej matky k ponúkaným prostriedkom sociálnej pomoci v oblasti odbornej asistencie, poradenstva a pomoci orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately napomôcť zvládnuť patologické prejavy v rodine. Ako vyplýva z podnetu „Spolupráca s rodinou je veľmi zložitá, nakoľko p. E. sa aktívne nezaujíma o spoluprácu s nami, ani so školou. Odignorovala aj snahu psychologičky CDR o absolvovanie psychologických sedení pre maloleté deti.“ V oblasti komunikácie a vzťahov bolo zistené taktiež ohrozenie. P. E. nespolupracuje, jej komunikácia s inštitúciami je komplikovaná, vôbec nie je spolupracujúca.“ Pokiaľ za súčasného stavu existujú závažné patologické okolnosti, ktoré vážnym spôsobom spochybňujú spôsobilosť súčasnej náhradnej rodiny zabezpečovať maloletému plnohodnotné a bezpečné výchovné a sociálne prostredie, pri nutnosti zohľadnenia postoja maloletého a jeho vôle radšej „ujst“ z tohto prostredia, ako v ňom naďalej zotrvať, pri zohľadnení aj vyjadrení samotnej náhradnej matky maloletého, že nezvláda jeho výchovu, je potom nanajvýš kritický jej postoj, že nemá ochotu ani snahu prijať sociálnu pomoc, odbornú asistenciu odmieta a nespolupracuje, pričom aj sama potvrdila, že nemá vôľu objektívne poskytovať informácie inštitúciám ohľadom skutočného správania maloletého. Pokiaľ aj postoj náhradnej matky nedokáže byť objektívny, s priznaním do značnej miery už zlyhávania vlastných výchovných metód a nezvládania maloletého a nemá ani snahu prijať odbornú pomoc v záujme riešiť celkom zjavné nedostatky v jej výchove, je potom skutočne pre maloleté dieťa, navyše v tomto kritickom adolescentnom veku, vhodnejšie vyňať ho zo súčasného výchovného a sociálneho prostredia. Snaha zastierať, zľahčovať a zatajovať existujúce závažné problémy vo výchove maloletého situáciu rozhodne neriešia; naopak, sú potenciálnym obrovským rizikovým faktorom, vedú

ešte viac k vyhocovaniu a hromadeniu problémov, ktoré môžu postupne gradovať a viesť k trvalému a ťažko zvrátiteľnému sociálnemu narušeniu maloletého, čomu je nutné obozretne predchádzať.

21. Súd je povinný skutočne citlivo a maximálne obozretne zvažovať, ktoré zásahy do pomerov dieťaťa sú vhodné a v akej miere. Aj s ohľadom na v súčasnosti značne odmietavý a skôr negatívny postoj maloletého k jeho doterajšiemu výchovnému prostrediu a osobám v ňom, je žiaduce a vhodnejšie riešenie dočasne do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej neodkladným opatrením upraviť jeho doterajšie pomery, nakoľko odvolací súd, rešpektujúc zákonné znenie ustanovenia § 43 ods. 1 Zákona o rodine, sa domnieva, že za danej situácie je potrebné citlivo rešpektovať aj názor a postoj dospievajúceho maloletého. Odvolací súd sa preto plne stotožňuje so záverom prijatým súdom prvej inštancie, že bude v najlepšom záujme maloletého dieťaťa vyňať ho dočasne z výchovného prostredia doterajšej náhradnej rodiny.

22. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, vzhľadom na jeho charakter a záujem, ktorý sa týmto procesným inštitútom sleduj - poskytnutie okamžitej a promptnej ochrany v prípade, ak sa preukáže nebezpečenstvo potenciálne hroziacej ujmy, obzvlášť v konaniach s maloletými deťmi, je nevyhnutné starostlivo a maximálne obozretne pristupovať ku všetkým okolnostiam, ktoré sú súdu známe a ktoré poukazujú na potrebu poskytnúť ochranu maloletému dieťaťu. Súd prvej inštancie pri jeho nariadení vychádzal z dostatočne hodnoverných a relevantných zistení kompetentného orgánu na ochranu maloletých, ktoré boli obsiahnuté v podnete na konanie súdu a ktoré vyvolávali vo svojom súhrne potrebu poskytnúť maloletému dieťaťu ochranu aj preventívne a dočasne. Okresný súd správne a dôvodne poukázal na skutočnosť, že starostlivosť o maloletého, aj keď sa vykonáva v náhradnej rodine, neznamená uspokojovanie len jeho základných životných a materiálnych potrieb, ale aj emocionálnych potrieb. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a zohľadňujúc odvolacie dôvody, no najmä vychádzajúc zo všetkých zistených skutočností známych z obsahu spisu a predovšetkým rešpektujúc právo detí vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sa ich priamo týkajú, konštatuje, že súd prvej inštancie tak správne vyhodnotil všetky skutkové aj právne okolnosti daného prípadu.

23. Odvolací súd z uvedených dôvodov potom uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP, ako v celom rozsahu vecne správne potvrdil, nakoľko aj podľa názoru odvolacieho súdu v súčasnosti z hľadiska sledovania a hájenia záujmov maloletého je takéto rozhodnutie najoptimálnejšie.

24. O náhrade trov odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP, zhodne s rozhodnutím súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého v zásade v mimosporovom konaní nevzniká nárok žiadnemu z účastníkov konania na náhradu trov konania, ak Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak. Odvolací súd preto vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).